

Cam 7: Gwneud menyn

Amcanion dysgu

- Deall sut mae cynhyrchion llaeth yn cael eu gwneud
- I wneud cynnyrch llaeth

Trosolwg o'r cam

Yn y cam hwn, mae gan y plant gyfle i ddysgu am sut mae cynhyrchion llaeth yn cael eu cynhyrchu a gwneud eu cynhwysyn llaeth eu hunain y byddan nhw'n ei ddefnyddio yn y ryseitiau y maent wedi'u cynllunio a chyllidebu ar eu cyfer. Os ydych chi wedi dewis gwneud diod brecwast, efallai yr hoffech chi beidio â gwneud y menyn a dim ond dysgu'r cynnwys i egluro sut mae'r iogwrt y byddwch chi'n ei ddefnyddio yn eich ryseitiau yn cael ei wneud.

Defnyddiau sydd eu hangen ar gyfer pob pâr

- Cynhwysydd / jar bwyd plastig gyda chaead
- Hufen dwbl sydd wedi bod allan o'r oergell am 30 munud

Nodiadau cyflwyno

Sleid 2: Cyflwyniad	<ul style="list-style-type: none">• Yn gyflym, actifadwch ddysgu blaenorol trwy ofyn i'r plant feddwl am gynifer o gynhyrchion llaeth ag y gallant.• Atgoffwch y plant bod cynhyrchion llaeth yn gynhyrchion wedi'u gwneud o laeth a bod llaeth yn dod o fuchod godro. Gallwn hefyd gael llaeth o eifr a defaid.
Sleid 3: Buddion maethol cynhyrchion llaeth	<ul style="list-style-type: none">• Mae llaeth yn cynnwys llawer o brotein sydd yn helpu ein corff i dyfu.• Mae'n cynnwys llawer o galsiwam a fitamin D sy'n helpu i gadw ein hesgyrn a'n dannedd yn iach.• Rhannwch y ffaith hwyl: Er mwyn cael yr un faint o galsiwam ag sydd mewn un gwydraid o laeth, byddai'n rhaid i ni fwyta 11 dogn o sbigoglys, 4 dogn o frocoli a 63 o ysgewyll brwsel!
Sleid 4: Prosesu llaeth	<ul style="list-style-type: none">• Mae gwartheg godro yn cynhyrchu llaeth ac mae'n rhaid eu godro ddwywaith y dydd.• Rhaid storio'r llaeth yn gyflym ar dymheredd isel i'w gadw'n ffres. Yna caiff ei gludo i laethdy i'w brosesu. <p style="text-align: right;"><i>(parhad)</i></p>

<p>Sleid 4: Prosesu llaeth (<i>parhad</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yn y llaethdy, mae'r llaeth wedi'i basteureiddio sy'n golygu ei fod yn cael ei gynhesu'n gyflym iawn a'i oeri i lawr eto i ladd unrhyw facteria niweidiol. • Ar ôl hynny, mae'r llaeth yn cael ei wahanu i'w gydrannau hufen a hylif cyn ei safoni (ei ail-gymysgu fel bod y llaeth yn cynnwys yr union faint o fraster sydd ei angen e.e. lled-sgim). • Mae llaeth yn cael ei brosesu mewn gwahanol ffyrdd i'w droi yn wahanol gynhyrchion llaeth.
<p>Sleid 5: Hufen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae cynnwys braster a hylif llaeth ffres heb ei basteureiddio yn gwahanu'n gyflym ac mae'r braster yn codi i'r brig. Gelwir yr haen fraster hon yn hufen. • Ar ôl i'r hufen gael ei wahanu o'r llaeth, caiff ei basteureiddio.
<p>Sleid 6: Menyn</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ar ôl i'r hufen gael ei wahanu o'r llaeth, gellir ei droi'n fenyn trwy ei gorddi'n barhaus i wahanu'r braster llaeth solet o'r llaeth enwyn hylif. • Esboniwch i'r plant y byddwn ni heddiw yn cwblhau'r broses hon ein hunain ac yn gwneud ein menyn ein hunain i'w defnyddio i wneud ein cynhyrchion bwyd.
<p>Sleid 7: Gwneud ein menyn ein hunain</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Defnyddiwch y PowerPoint i fynd â'r plant trwy bob cam o wneud eu menyn. <ol style="list-style-type: none"> 1. Esboniwch y byddwn yn ysgwyd yr hufen felly mae angen i ni lenwi ein cynwysyddion nes eu bod tua thraean yn llawn. Gofynnwch i'r plant feddwl am atebion ar gyfer sut y gallem wneud hyn gan ddefnyddio Mathemateg. Gallem amcangyfrif gan ddefnyddio ein gwybodaeth am ffracsiynau i gofio, os rhannwn y cynhwysydd yn draean y bydd yn cael ei rannu'n dair rhan gyfartal. Neu, pe byddem am fesur yr hufen yn gywir, gallem ddarganfod cynhwysedd ein cynhwysydd trwy ei lenwi â dŵr ac yna arllwys y dŵr i mewn i jwg / silindr mesur i'w fesur, yna gallem rannu'r cyfanswm cynhwysedd â 3 i ddarganfod faint o hufen y mae angen i ni ei fesur i lenwi traean o'r cynhwysydd. 2. Ar ôl i'r hufen, wedi'i fesur neu amcangyfrif, gael ei ychwanegu at y cynhwysydd, sgrifiwch y caead arno'n dynn. 3. Gofynnwch i'r plant gymryd eu tro i ysgwyd y cynhwysydd am hyd at hanner awr. 4. Tra bod y plant yn ysgwyd eu cynwysyddion yn barhaus, fe allech chi gwblhau gweithgaredd 'Gemau Olympaidd Llaeth' trwy ofyn iddynt gwblhau rasys rhedeg y tu allan wrth ysgwyd (ond nid os ydych chi'n defnyddio jariau gwyr!) 5. Gofynnwch i'r plant sylwi ar y newidiadau y mae eu hufen yn mynd drwyddynt, dylai roi'r gorau i lithro o gwmpas a dod yn hufen chwipio cyn troi'n lwmp solet o fenyn a hylif ar wahân – gelwir hyn yn llaeth enwyn. 6. Arllwyswch y llaeth enwyn allan o'r cynhwysydd ac oergellwch eich menyn, yn barod i'w ddefnyddio yn eich rysâit yn ddiweddarach yn y prosiect. • Gofynnwch i'r plant dynnu lluniau o bob cam o'r broses a chreu set o gyfarwyddiadau comig cam wrth gam gan ddefnyddio'r cymwysiadau iPad 'PicCollage' neu 'Comic book'.
<p>Sleid 8: Iogwrt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • I wneud iogwrt, mae bacteria diniwed yn cael eu hychwanegu at laeth wedi'i basteureiddio. • Mae'r bacteria'n cynhyrchu asid lactig, sy'n tewhau'r llaeth ac yn ei droi'n iogwrt.

Dolenni i'r Cwricwlwm Cenedlaethol

Pwnc	Testun	Amcan
Dylunio a Thechnoleg	Coginio a maeth	<ul style="list-style-type: none">Deall beth yw ystyr 'tymhorol', a gwybod ble a sut mae amrywiaeth o gynhwysion yn cael eu tyfu, eu magu, eu dal a'u prosesu
Cyfrifiadureg		<ul style="list-style-type: none">Dewis, defnyddio a chyfuno amrywiaeth o feddalwedd (gan gynnwys gwasanaethau rhyngrwyd) ar ystod o ddyfeisiau digidol i ddylunio a chreu ystod o raglenni, systemau a chynnwys sy'n cyflawni nodau penodol, gan gynnwys casglu, dadansoddi, gwerthuso a chyflwyno data a gwybodaeth